

kinemenemu tua cumai qalian

ku paqenetjen a zua i tua 63a cavilj a sika 6 a qiljasan.ta zua.kamayanan a kaljavevean na vuceljai i qinalan.maciuciu a ken kati sazemez ui sema qaqljupan.na saurunguaq na saceqalj a nia sivaikan.aparavac a nia tjinavacan. Ljakua, ika men a sepaklingau a ravac.na masalu aravac a men tua sindjaljepan nua kalevelevan.

tjermalun a men tua nia qaqljupan. patagilj a men a lemiuiliu tua nia dringai.sangasan a dringai sinivaik anga.ljakua azua kini kapalakan : vinceluq a kapaz, sini veljatj a camel, kinelu a asau. mavan nua vinali.ai na djemameq i tjen tua kudral arvac aya men a matatevela.

nu ku pacunan azua kinadringayan, matu sitiavan aya ken.ka lemeiuliu a men tua pinakazuan. manu lemandga men tua qauqau a kemasi cadja.nia si tuzung tua nia tukuzan sa nia palaingi a pasazua.nu ljatjunggu a men, matua men a uri kiquljuc tua qalja. ka uri

ljatjunggu a men ' ku pacunan azua na madingai a cumai.na mavuruvur a ken, ljakua na masalu a kuvarung uta. kinemnem a ken mapurukuz anga kuvarung. ka ku kigaljuan azua cumai. na kikadring itua kula tjai kaveri. azua siki vavuvavui a nia dringai. inika temezeng tua picul na cumai maljia nia sini pukicikic vinetjek sa na seljaljiak itua pina kazuanan.

na sekakudanga ka madingai a cumai.sa semequ tjanuamen. avan nu siqarauqau a. pasa kicevung sa uri kiquljuc tjanuamen.avan nu si gacalj sa qauqauqau a mezangal arvac. tuki na kemasi inu a nia qizing tua zua rekuc.sepapaulingaw a ken a pagalju. ka migacalj azua cumai kitjra mamaw a nia kinaqavan. sa pacuni a sadjiungan tjra izua drusaidai a tjingtjingan nu ku pacunan. mapaqenetje anan azua kinipaljanan tua kasiu navenrung anga ken tua picul nua cumai.

mangtjez anga cumai a kicevung.

郭東雄

屏東縣力里國小教師
2003教育部獎勵原住民教育文化研究著作佳作獎
2007全國原住民研究生論文發表會優等獎

Pinayuanan a kai nua i passanavilj

南排灣語 | 短篇小說 優選

"sazayau pasulikuzi!" ku ayan ti sazemzem. sa urikiquljuc anga kuvalung.lemengljeng tjanuamen timadju, kiquljuc a pasa tjanuaken.mavilad a ku saladj a pasa cadja i zaya. ku ungezen a ku tukuzan a kicevung. puvarung auta cumai. saviden a ku tukuzan sa valiljingan a pasacadja. qeveten a ken nua cumai sa valiljingan a ken a pasa zaleman. ka migacalj a ken ku ljisuken a ku tjakit. vecluqen a ku kiniqiljan a kasiw. mavan nu venciluuq tua kecap a sika madjulu.sa kaci a ku djapalj. ku seqasen a pi mudingan, ljakua avan a angalj a na masadau. manu limuceng azuan cumai sa tjuljuki a ken a pacual tua kasiu, sa valiljingan a pasa qintatan. inika semekez a kiquljucuan nua cumai tjanuaken. mangetjez auta zua pasa mapalak tua ku maca.

ku pasalivain a ima nimadju sa ku cekceki a pi qulu. pedjamuq azua cumai. ljemetiq a pasa tjanuaken. ku validin a ku tjakit ulja madjumak a karuacan aya ken. manu kacen a ku lima. manget azua ku cuqualj a mapedeped avan a saqetjuan. ika maqati anga ku tjaikanavalj miraruag.

azua na sekakuda anga ken katua cumai. ikamaqati a ku kacidiljen aya ken a pivarung.ku qauqavan a mezangal a ti sa zemzem. "idu qaliyan! ui papacain anga ken nua cumai, idu qeljingu a ken °".ku ngatain a tenvela zua kemai yacadja.na sa lemandu

auta cumai sa ke tjaulai.mekelj a pasazua.ikacuai, ku langdain a ti sazemzem a qemauqauqaw.kaluaiyu qalian nekanga ku sidjekuacan qalian.ku pacunan a ku sinkakudan.sa kuvelaqi a ku kava tu sicavu tua ku lima piqayaw.makaya ken ' vaik a ken a pasatjimadju.ku ljengljengan timadju ginemnem tua lima zua tjaikaveri a sitjekuacan. petjamutjamuq a kaljuskusan.kacen nua cumai a ku sitjekuacan qayan.aya ti matju tua paka saqdluan. "pasainu nga zua cumai? "ku kivadaqan ti sazemzem. "pasazaya zua vaik sa qauqauqau.na mavulvul sa paka lemutud nu ku kiangdan.cuaianga zua qayan. ari cikeli qalian "aya ti sazemzme. "ikau i cuai anga nasi nua cumai qayan ' azua ku sinqas anga angalj ' sa na ma vukvuk anga qulju ' ui masu djamuq anga". ku teveain a pacikel.gata pupicu anan azua cumai.aya tenvela tjanuaken. "tja kiqadiljaw anan satja pakayai timadju.tjaculjuaw anga i tjumaq. "ku ayain ti madju.ikacuai qemudjalj anga.

ku langdan a cumai i pasazaya qemauqauqaw.ku pusaladjan ti sazemzem ' sa ne kaciur a psazaya.semuzua nga men tua gadu ' nia pacunan a kudral angata kapaz nua kasiw.tjra izua malje tapuluq a caucau maka lingulj.inazekan tu tjaljiqaca ngat ° na masan berung a italadje.maru paljing a

sicasavan.kimaya kaimazan a cumai,na qedjeljem aravac a paljing. kedri a cemel i palingulj tua kapaz.na talangtang, matu kaizuanan nua nemanga imaza.umaumaq nua cumai cua imaza aya men.

ku sauin ti sazemez pacun tua berung,nu tjevuta cumai cekceki a pasa tua varung. pazeljeman a pagalju nimadju. sipagalju a pasemaw tjanua ken : 「ipaljing nga qulu nua cumai.」 sa tuzungi tua tjukuzan a tjakit. cinekcek a pitua qulu ljakua, ika na sedjaljep. 「ika ui maqati」 aya ken a venarung.sa ku sazua i vavau tua kapaz kmim tua maca tu si cekcekan. manu matjani a ku djinulatan a qaciljai. manu saugeseg azua cumai.ljakua, avan nu ku si pualang tu inu a kinaizuanan. sa ku pacaing a remukuz tua ku tukuzan. sa ku sini palaingan tua varung. sinigalju sa ku sitinangez a pi qavan a ku vuluq, sa ku sipuita cemekcek. nanguaq ika na pasaliu. sepuita zua cumai sa pacai. ka ui malavut tua nasi, na qemaugau a nan a putjelu.

ka ku keljangi tu na macai anga cumai. cemikel a ken a sema paljing. maya tucu ti sazemez : 「kimaya na mimacayan a cumai. mayanan a tedep!」, 「na maipuu anga cumai sa pedjamudjamuq. neka nga lja nasi.」 ku tevelain timadju. kitjavililj anga ti sazemez tjanuaken a paljilji tua puqizing aravac. azua na pasa casau ka macai a cumai. ku

paqayaman a venicilj tua ku tjai kavei.kata na maqudjalj sa katjeveng tua djamuq djalut angata. saka sadjelung auta cumai. na sepakilingaw aravac a men kati sazemez a pasa casau.

masuzelian a men. 「tjakudain anga cumai? 」 aya ti sazemez. 「nanguaq a venuciq tu kedri a tjapisikauin tu tjakacuin.」 aya ken. 「lemutud aravac a ku kula!」 maka tevela ti sazemez. patageilj a ken a venuciq tua djapalj. venuciq tua vutjulj tu nia kacuin. azua na sekakuda men avan a djapalj ktua kelja a nia pakakacuin.

nia pasasumusumusan a djapalj.ka nia vaikan a kinazuanan a cumai maru kaseseman anga.ka djemaljun a men i tjugadu miseseman anga sa qudjaqudjalj. ka djemaljun a men i qinaljan, salimlim anga vengin.avan a nia zeliyan katua nia culjan. saka lemutud a sparuu a nia piqai. kemeljang a sika taqaljan tu na malap a men tua cumai. mangtjiez a ki papulingalingaw. mavekelje a siuljauljai i kaumaqan tazua.

si kesa men, si lalja men nua caucauanga I umaq. pucemelin sa cavui a sinkakudan. vaik a sema iziuci a pakeljang, sa qemepu tua maqacucuvng a ui qemeljing. na masalu a ken tua inika namacai a men, na maya uta vinrungan ni sazemez. ka masuculjan, masuzlian anga men.tjemaucikel a men tua nia

pinaqaquljucan katua cumai, samalji anga na lemandga. azua na sekakuda sa kaqati a nan kiquljuc, tuki anema picul katua qizing maqati. kupacunan a saluan katua samaljian tjanuamen, azua nia rektuj nia zelji nia kiparangezan, mavan tua sapui kayua cevulj a maulau.na sekataqed anga ken itua senai nua tjasikataqaljan.

sikadjaman, maciur a men kati sazemzem a ljelauz a kipapucemel. sa vaiki a cemikel nua maqacuvucuvung a nia tjeza cumai, izua nan a djapalj, kelja katua tjaitaz. azua mavekelj anga maqati a malap tua namayatazua sacemel, lemandga a i qinaljan sa pangtjez i tjanuamen a paljilji. maru na qemeci tua qalja aya pusau, malji a kemasicadja nia kasusu, na masi vaua katua si pagaugau tjanuaken. tjapaqenetjen azua na matua vuluvulung aya.

aicu a tjaucikelj sini pasemalaw ni vuvuanga i sadrungdrung, nikmatdu aicu a

sinljavakan ka maqacuvucuvung. tucu anga maqeceng itjen tua kakudain ta piqemaljup, ljakua, aicu a tja kakudan, na kemasi cuai a piqemaljup, avan a tjalja uzaiyan, tjalja pazangalan na payuan.

熊口餘生

時間拉回到民國六十三年六月左右，部落的早晨一如往常是雲高風清，吵雜的鳥叫聲伴著我和sazemzem一同往獵場前進，這天心情似乎非常輕鬆，也異常興奮。從老七佳部落一路走來雖然艱辛，但是隨著心情的放鬆與天氣的配合讓沿途的疲憊，也隨而煙消雲散。

進入獵場隨即開始巡視埋設捕獸夾的地方，但是埋設最近的一個捕獸夾竟然已經不翼而飛。環顧四週的環境，盡是折斷的樹幹、凌亂散落的枝葉與利爪深鑿的痕跡，猶如經過了一場颱風的肆虐一般，直覺上就看出補獸夾已夾到非常巨大的野獸。從現場掙扎的跡象，不難想像牠被捕獸夾夾傷時的痛楚而作困獸之鬥的強烈求生本能。

我以經驗判斷，巨獸應該是昨天已踏觸到陷阱，就在我們到處搜索巨獸拖拉獸夾逃離的方向時，遠方傳來陣陣野獸的嘶吼聲，距離約有三百公尺左右，於是我和sazemzem就立刻將隨身的配刀插在手杖上，準備與已經聞到我們氣味的巨獸做一番搏鬥。隨著巨獸吼聲愈來愈大聲，我們也步步為營地往巨獸的方向小心翼翼的前進。就在我們即將正面接觸時，我遠遠發現被獸夾所夾獲的竟然是一隻cumai（台灣黑熊）。當時，腦海的第一個反應是既興奮卻又害怕。經過片刻鎮定思緒後，害怕的感覺漸漸地緩和下來，當緊張的情緒也稍趨平穩後，再定神一瞧，我們的捕獸夾還夾留在黑熊的左腳上。但是，也因為黑熊的力量實在太大，而我們的捕獸夾原本是為了捕獵山豬所設計打造。因此，牠拼命的掙脫破壞之下，儼然已經變成一堆廢鐵般附掛在黑熊腳上，好像是為黑熊裝扮用的飾品一樣，已經沒有束縛能力。就連固定獸夾用的大鐵鍊（為了防止獸

夾被拖行失蹤，通常會網紮於粗壯的樹頭），也被拆解斷成好幾節，散落在黑熊奔逃的路徑上。

由於黑熊本身在觸踏到獸夾之後已經受傷，然後又從空氣中嗅到我們的氣味，我們聽到牠的吼聲之後，就知道它已經有警戒並準備做反駁與攻擊。因此，我們靠近牠時，正以直立的姿勢迎向著我們，且不時回以震耳欲聾的咆哮吼聲，駭人的氣氛凝聚在當時，著實讓人回想起來真不知是何處來的勇氣。我努力地將緊張的情緒鎮定下來，因為黑熊站立時的高度與我的身高大約相同，再估量牠的重量可能超過兩百公斤，腦海中浮現出放陷阱的地方甚為粗壯的樹幹被撕裂的場景，在我心理早已經有了對付牠的策略，但是我還是沒有低估這隻黑熊的力量。

黑熊的吼聲距離我們越來越近，情勢也越來越緊張。於是我就叫sazemzem到上風處，繞到牠的後面；而我已有應戰的準備。當我們看到牠的時候，牠就衝向我作攻擊。原本行進中，我被這突來的狀況也嚇得不知該如何才好，而我的同伴拔腿就跑，跑到距離我較遠的上方處。定神之後，憑著一枝長手杖及一把刀，緊握的長手杖瞄準黑熊的心臟，但是黑熊也不是等閒之輩，牠用雙掌將我的手杖拋到十幾公尺遠的地方。此刻手無寸鐵的我，硬是被黑熊從腰部抱起來，重重的摔在地上。而就在起身的時候，我迅速的將另一把刀子取出來，當牠又再次撲向我時，原本我藏身掩蔽的樹幹，硬生生的被黑熊折斷，就像折筷子一般的輕鬆。一瞬間，牠已將我的左腿咬住，而我拼命的用小刀往牠的臉上砍，卻只傷到他的嘴部而已。此時，黑熊獸性大發，一隻手抓住我的腋下，另一隻手從我的胯下將我舉起拋向遠處，我

的身體就像球一樣彈落在地上。黑熊的攻勢一刻也沒有停止，牠又向我撲來，張牙舞爪的好像要把我的眼睛挖掉。我機警的將熊臂甩開，同時順勢用刀往他的頭部猛刺一刀，剎時血濺滿身，同時我的眼睛也因而睜不開，我閉著眼睛想將刀子再刺深一點再轉一轉，希望讓刀子能刺到黑熊的動脈，但是他很快的咬住了我的右手掌虎口的部位，我很清楚的聽到、感覺到手掌在黑熊的咬齧下，肉綻骨碎，血流如注，疼痛不已。因此，我的右手便喪失戰鬥能力。

由於我已經身負重傷，而熊也負傷的情況之下，我預估自己的體力，實在是不可能和牠單獨搏鬥，於是我大聲的呼喊 *sazamzam*，跟他說：「我快被熊弄死了，趕快來救我！」遠遠的從山坡上聽到他的回應聲，同時黑熊也聽到 *sazamzam* 叫聲，就將我放下來，黑熊轉頭便朝向聲音的來源奔去。不一會兒，就聽到 *sazamzam* 的淒慘哀號聲，他痛苦的呼叫著：「快來救我呀！我的腳趾不見了！」此時，我檢視傷口，先將刀子從腰際解下來，然後用刀子將衣服切割成布條包裹傷口，想辦法將布條由脖子纏繞受傷的手，再吊掛固定在胸前。完成後立刻用左手把刀子放進背包裡，然後趕到他那邊去。只見他用雙手將左腳趾緊緊握住，傷口的血從指縫間滲流出來，早已經浸染了整雙手。

「黑熊將我的左腳大拇趾咬掉了！」他痛苦的跟我說。而我又問他：「熊往哪裡逃？」他說：「往山坡上走了，牠一邊走，一邊狂叫。」然後他用緊張且痛苦的聲音說：「我們不要再追了，我們回去吧！」我回他說：「這頭熊已經活不久了，因為我已經砍牠的嘴，刺了牠的頭部兩刀，血流很多也快不行了。」他回應說：「他還是很厲害，很有

力。」我安慰他說：「忍耐一下！我們把他殺掉帶回去煮。」就在這時候天空突然下起大雨。

我隱約聽到黑熊在山坡上狂叫，我鼓勵著 *sazemzem* 且忍住疼痛往山坡上追。越過山坡後我們看見一棵巨大的樹頭，約需十人環抱的大樹頭，盤根錯節範圍很大，而中間是空的，當中有一缺口就像家門一般。可能是黑熊出入頻繁，入口處被身體摩擦得很光鮮油亮；樹根周圍雜草很少，四周動物奔跑、追逐的痕跡讓周圍地面看起來非常的乾淨亮潔，我們直覺判斷這就是黑熊的巢穴。

我叫 *sazemzem* 去看洞裡的情形，如果黑熊出來，就往他的心臟劈刺。他往洞口望去，輕輕的跟我說：「熊的頭在洞口」。然後，他試著用佩刀套上手杖而成的長茅刺探，雖然刺到黑熊的頭但並沒有刺中要害。此時，我心想：「我這個同伴不行！」。於是我爬上樹頭，找尋可以下手的地方。一不小心腳下的石頭卻滑了出去，驚動了洞裡負傷休息的黑熊，但也因此讓我看清了黑熊的正確位置。於是，我將佩刀牢牢的套上手杖，然後趁機對準了黑熊的心臟，屏氣凝神將長矛頂在右腋，孤注一擲用盡全力刺向黑熊。幸好這次並沒有失手，黑熊因為這致命的一擊，終於不支倒地，氣絕身亡。黑熊斷氣前還哀吼三聲。

我知道黑熊已經死掉之後，便迅速跳到洞口，這時候 *sazemzem* 卻跟我說：「黑熊可能假裝死掉，我們先不要進去！」我興奮的告訴他：「黑熊已經癱倒在地，血流不止，而且已經沒有氣息了。」 *sazemzem* 才一步一趨的跟在我的後頭探望這頑強的對手。因為黑熊氣絕時腳朝洞口，於是我試著用沒有受傷的左手抓黑熊的腿，但是經過雨淋和血染

之後，熊腿奇滑無比，又加上這隻黑熊太重，所以我和sazemzem費了九牛二虎之力，才把他拖到洞穴外面來。

稍事休息之後，sazemzem說：「我們該怎麼處理這隻熊呢？」，「至少切一些肉放在背袋裡帶回去」。我說：「可是我的腳很痛呢！」sazemzem說完，我就開始用左手將熊腿肢解，準備切一些熊肉帶回去。因為我們負傷，所以能攜帶的東西有限，黑熊的軀幹和一隻腿是我們僅能背負的獵物。

一路上我們輪流背著熊腿，離開黑熊巢穴時大約下午三、四點。走到tjugadu的山坡時，天色已暗，當時大雨還不停的下著。回到部落時已經是佈滿星空的夜晚了。我們又累又餓，且身上的傷口在雨水的沖洗下，更是疼痛。親友得知我們獵到黑熊的事，全都跑過來一探究竟，當時部落只有一些常住在山上耕作的村人。

回到部落，族人便燒水煮飯，替我們更衣包紮傷口，一些人則趁夜回新部落報訊，並召集部落青年準備上山援救，當時的心情非常興奮與慶幸自己大難不死，而我的同伴sazemzem也有相同的感受。飢寒疲累獲得紓解之後，與族人談論和黑熊打鬥的過程。族人莫不瞠口結舌直呼不可思議，因為受到重傷還能奮力一搏，這需要多少的毅力與勇氣才可以做到。看著族人充滿敬佩的眼神與崇拜的表情，這一天緊張刺激、長途跋涉的疲累與生命交關的心情，霎時全都隨著柴火昇煙飛散。當晚在族人圍爐歡飲同享勝利的歡樂下甜甜入夢。

隔天清晨，我和sazemzem及山下來的親

友們先回新部落接受治療，而一些青年朋友則又回獵場將黑熊的餘骸取回，包括黑熊的腿、餘肢及內臟等。由於當時能獵到如此龐然巨大的獵物，算是非常少見，所以全村的親戚朋友都不約而同的向我道賀與表示敬佩之意，就連遠方親戚朋友也聞訊趕來，帶了小米酒和豐盛的賀禮來慶祝戰勝黑熊。回想起當年的盛況，猶如英雄衣錦還鄉，榮歸故里的感覺。

這一則故事是近代部落傳奇勇士salunglung親口敘述的真實事件。雖然現代野生動物保育意識觀念高漲，狩獵行為受到限制，然而依循山林與自然界運行的狩獵文化，在排灣族社群中依然是部落傳統文化價值的核心。